

ทะเบียนนฤมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่
อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ภูมิปัญญาของถิ่น

• ความหมายของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญา หรือ Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ที่นำมาไปสู่การปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาของมนุษย์ หรือ ภูมิปัญญา ก็คือ พื้นความรู้ของปวงชนในสังคมนั้น ๆ และ ปวงชนในสังคมยอมรับรู้ เชื่อถือ เข้าใจ ร่วมกัน เรียกว่า ภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการ สังคมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรองร ประยุกต์ พัฒนา และถ่ายทอดสืบ ต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและ เหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทยนี้มีลักษณะเป็นองค์รวม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น ในวิถีชีวิตไทย ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ที่จะช่วย ในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญาที่มีความเด่นชัดในหลายด้านเช่น ด้านเกษตรกรรม ด้าน อุตสาหกรรม และหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้าน ประชญา ศาสนา และประเพณี และด้านโภชนาการ วัฒนธรรม พัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ เอกลักษณะและภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Folk Wisdom)

ได้มีผู้ความหมายดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 2) หมายถึง ความรู้ที่เกิดจาก ประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญา ท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การ จัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ ทั่วไปในสังคม ชุมชนและ ในการตัวของผู้นั้นเอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ องค์ความรู้ ความสามารถของชุมชนที่สั่งสมสืบต่อกันมานาน เป็นความจริงแท้ของชุมชนเป็น ศักยภาพที่จะ ใช้แก้ปัญหา จัดการปรับคน เรียนรู้ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้ ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างผาสุก เป็นแก่นของชุมชนที่จร โลง ความเป็นชาติให้ยู่รอดจากทุกข์ ภัยพิบัติทั้งปวง

จรรवरณ ธรรมวัตติ (2543 : 1) ได้ให้ความหมาย ของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ แบบแผน การ คำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแสดงถึงความเฉลียวฉลาดของบุคคล และสังคมซึ่ง ได้สั่งสมและ ปฏิบัติต่อกันมา ภูมิปัญญาจะเป็นทรัพยากรบุคคล หรือทรัพยากรความรู้ก็ได้ จาก การศึกษาความหมายและแนวคิดของภูมิปัญญาของชาวบ้านที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุป ได้ว่า ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการดำเนินชีวิตอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ โดยใช้สติปัญญาสั่งสมความรู้อย่างแพร่หลาย ผสมผสานความกลมกลืนระหว่างศาสนา สภาพภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมการประกอบอาชีพ และกระบวนการเหล่านี้มาจนหลายชั่ว กนซึ่งจะเป็นวิธีการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น เกิดจากการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ เป็นระยะเวลายาวนาน โดยอาศัยภูมิปัญญาที่มีอยู่มาใช้ในการตั้งถิ่นฐาน การประกอบ อาชีพการปรับตัวและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต จนเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของ ธรรมชาติและสังคม

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลห้วยไผ่

ที่	ชื่อ-สกุล	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน	ความชำนาญด้าน	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	นางโคม พันธุ์เพ็ง	หัตถกรรม	ทำพายเป็นศรี/ชั้น หมากเบ็ง	๕๗ ม.๑ บ้านห้วยไผ่	
๒	นางสว่าง กว้างสวัสดิ์	หัตถกรรม	ทำพายเป็นศรี/ชั้น หมากเบ็ง	๕๗ ม.๑ บ้านห้วยไผ่	
๓	นายจำเนียร สายมงคล	ศิลปกรรม	หมอลำกลอน	ม.๑ บ้านห้วยไผ่	✓
๔	นายอนันต์ คงรอด	หัตถกรรม	การทำเรือพาย เรือหา ปลา	ม.๑ บ้านห้วยไผ่	
๕	นายโฮม ป้องสิงห์	ปรัชญา ศาส นา ประเพณี	ผู้นำทางศาสนา (หมอสู่ขวัญ)	๒๗ หมู่ ๑ บ้านห้วยไผ่	✓
๖	นายสุบรรณ พันธุ์กร	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	ผู้นำทางศาสนา (หมอสู่ขวัญ)	๔๓ หมู่ ๑ บ้านห้วยไผ่	
๗	นายหลี ชิงพรม	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	ผู้นำทางศาสนา (หมอสู่ขวัญ)	๘๗ หมู่ ๑ บ้านห้วยไผ่	
๘	นางสมจิตร นามสมดี	ศิลปกรรม	หมอลำกลอน	๖๘ หมู่ ๒ บ้านห้วยหมาก	
๙	นายอ่อนจันทร์ ถมบัติ	หัตถกรรม	จักสานตะกร้า	๘๕ หมู่ ๒ บ้านห้วยหมาก	
๑๐	นายสมร สุโคตร	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	ผู้นำทางศาสนา (หมอสู่ขวัญ)	๘๗ หมู่ ๒ บ้านห้วยหมาก	
๑๑	นายไล นามาก	หัตถกรรม	จักสาน	๑๕ หมู่ ๒ บ้านห้วยหมาก	
๑๒	นางคำเหมือน ประสาน แสง	หัตถกรรม	ทำพายเป็นศรี/ ชั้นหมากเบ็ง	๑๐ หมู่ ๒ บ้านห้วยหมาก	
๑๓	นายบัวสา ธิมาทา	หัตถกรรม	สานอวน สานแห	๓๔ หมู่ ๒ บ้านห้วยหมาก	✓
๑๔	นางอรดี ดอกคำ	หัตถกรรม	ทำไม้กวาดจากดอกหญ้า	๓๔ หมู่ ๒ บ้านห้วยหมาก	
๑๕	นางทองใบ ชะวาทิ	หัตถกรรม	ทำไม้กวาดจากดอกหญ้า	๑๐๓ หมู่ ๒ บ้านห้วยหมาก	
๑๖	นางสนิท สันทิพย์	หัตถกรรม	ทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	ม.๓ บ้านกุ่ม	✓
๑๗	นางทองจันทร์ จันทร์เทพ	หัตถกรรม	ทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	ม.๓ บ้านกุ่ม	
๑๘	นางอุตร เดชอุดม	หัตถกรรม	ทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	ม.๓ บ้านกุ่ม	
๑๙	นายทองมี แพงเนตร	ศิลปกรรม	พราหมณ์ สู่ขวัญ	๑๑ ม.๔ บ้านตามุย	
๒๐	นายสมบุรณ์ ชัยนการ	ด้านการแพทย์แผนไทย	นวดคลายเส้น	๓๓ หมู่ ๔ บ้านตามุย	
๒๑	นางหมอก ชัยนการ	หัตถกรรม	เข็นฝ้าย ทอผ้า	๓๒ หมู่ ๔ บ้านตามุย	
๒๒	นายวัย ป้องพิมพ์	ด้านการแพทย์แผนไทย	หมอสักแก้พิษงู	๓๒ หมู่ ๔ บ้านตามุย	
๒๓	นายสายสมร ละครวงศ์	หัตถกรรม	สานกระติบข้าวไม้ไผ่	ม.๕ บ้านท่าล้ง	✓
๒๔	นายทองสี แก้วใส	เกษตรกรรม	ปลูกมะม่วงหิมพาน	๑๕ หมู่ ๕ บ้านท่าล้ง	
๒๕	นายสุบรรณ แก้วใส	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	ปราชญ์ความเชื่อ	๒๗ หมู่ ๕ บ้านท่าล้ง	

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลห้วยไผ่

ที่	ชื่อ-สกุล	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน	ความชำนาญด้าน	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๒๖	นายสายดำ พึ่งป่า	ศิลปกรรม	พราหมณ์ สูตรขวัญ	๑๑ ม.๕ บ้านท่าล้ง	
๒๗	นายสุนีย์ แก้วใส	ด้านภาษา วรรณกรรม	เล่านิทาน	๑๖ ม.๕ บ้านท่าล้ง	
๒๘	นายวร พึ่งป่า	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	ปู่ตา	๒๕ ม.๕ บ้านท่าล้ง	
๒๙	นายจัน พึ่งป่า	หัตถกรรม	สานเสื่อ สาดใบเตย	๒๕ ม.๕ บ้านท่าล้ง	
๓๐	นายแพง แก้วใส	-ด้านการแพทย์แผนไทย -ด้านภาษา วรรณกรรม -หัตถกรรม	ภาษาบรู สมุนไพรพื้นบ้าน กระต๊อบข้าวบ้านท่าล้ง	๒๒ ม.๕ บ้านท่าล้ง	
๓๑	นายคำตา พันธุ์พุทธ	หัตถกรรม	ทอผ้าพื้นเมือง	๓๗ หมู่ ๖ บ้านหนองฆ้อง	
๓๒	นางรินทอง ศิริเทพ	ศิลปกรรม	ฟ้อนรำ	๑๘ หมู่ ๖ บ้านหนองฆ้อง	
๓๓	นายบุญแต่ง มีขง	หัตถกรรม	ช่างไม้	๑๖๙ หมู่๗บ้านหนองฆ้อง	
๓๔	นายวัฒนา ทาบุดตา	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	ผู้นำทางศาสนา	๖๔ หมู่ ๗บ้านหนองผือ น้อย	
๓๕	นางประไพโร บุตรบัว	หัตถกรรม	ทำขันหมากเบ็ง	๒๓ หมู่ ๗ บ้านหนองผือ น้อย	
๓๖	นายสีดี เถาคำ	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	ผู้นำทางศาสนา	๑๕๗ หมู่ ๗ บ้านหนองผือ น้อย	
๓๗	นายกิติ จันท์สีบ	หัตถกรรม	เย็บผ้า เสื่อ กางเกง	๑๖๘ หมู่ ๗ บ้านหนองผือ น้อย	
๓๘	นางประทีน ถนอมแก้ว	หัตถกรรม	ทอผ้าฝ้าย	๑๙ หมู่ ๗ บ้านหนองผือ น้อย	
๓๙	นายเพ็ง ถนอมแก้ว	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	จักสานตะกร้าไม้ไผ่ ผู้นำทางศาสนา	๒ หมู่ ๗ บ้านหนองผือ น้อย	
๔๐	นางผิง ปัญญาสู	เกษตรกรรม	ปลูกผัก ทำสวน	๒ หมู่ ๗ บ้านหนองผือ น้อย	
๔๑	นายจันท์ ทนสู้	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	ผู้นำทางศาสนา	๗๖ หมู่ ๗ บ้านหนองผือ น้อย	
๔๒	นายคำสิงห์ สายตา	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	พราหมณ์ สูตรขวัญ	๑๙ หมู่ ๗ บ้านหนองผือ น้อย	
๔๓	นางรุ่งฤทัย พงษา	ด้านการแพทย์แผนไทย	นวดแผนโบราณ	ม.๗ บ้านหนองผือน้อย	
๔๔	นางพูล สายจำปา	หัตถกรรม	พานบายศรี	๑๙ หมู่ ๘ บ้านถ้ำป่อง	
๔๕	นายทองพูล สุขหอม	อุตสาหกรรม	ซ่อมจักรยาน รถยนต์	๑๐๑ หมู่ ๘ บ้านถ้ำป่อง	

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลห้วยไผ่

ที่	ชื่อ-สกุล	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน	ความชำนาญด้าน	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๔๖	นางบัวเรียน ศรีนาวัฒน์	ด้านโภชนาการ	ทำขนม,อาหาร	๘๔ หมู่ ๘ บ้านถ้ำป่อง	
๔๗	นายทองคำ คำพูล	ภูมิปัญญา	หาปลา พื้นบ้าน(ปลาน้ำโขง)	๒๙ หมู่ ๘ บ้านถ้ำป่อง	
๔๘	นายบุญจันทร์ อ่อนศรี	ศิลปกรรม	แต่งผญา (กลอนอีสาน)	๔ หมู่ ๘ บ้านถ้ำป่อง	
๔๙	นายตี๋ สิงห์มัย	หัตถกรรม	สานข้อง,สานส้ม	๓๗ หมู่ ๘ บ้านถ้ำป่อง	
๕๐	นางสมุนทา สายตา	ด้านการแพทย์แผนไทย	นวดแผนไทย	๖๒ หมู่ ๙ บ้านห้วยหมาก	
๕๑	นายเป่ ทรายทอง	หัตถกรรม	จักสานไม้ไผ่	๑๗๖ หมู่ ๙ บ้านห้วยหมาก	
๕๒	นางราตรี สัมพันธ์วงศ์	ด้านการแพทย์แผนไทย	นวดแผนไทย	๖๒ หมู่ ๙ บ้านห้วยหมาก	
๕๓	นายสวาสดี อินทะสิงห์	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	พราหมสูตรขวัญ	๑๐๖ หมู่ ๙ บ้านห้วยหมาก	
๕๔	นายกาว คงรอด	ปรัชญา ศาสนา ประเพณี	ผู้นำทางศาสนา	๘๘ หมู่ ๑๐ บ้านห้วยไผ่	
๕๕	นายเสริม ต้นแก้ว	หัตถกรรม	จักสาน	๖๔ หมู่ ๑๐ บ้านห้วยไผ่	
๕๖	นางสวัสดี ชึ่งพรม	ภูมิปัญญา	หาปลาน้ำโขง	๘๓ กหมู่ ๑๐ บ้านห้วยไผ่	
๕๗	นายมังกร พิมพะกัน	ศิลปกรรม	เป่าแคน/บายศรีสู่ขวัญ	ม.๑๐ บ้านห้วยไผ่	